

การสอนตามแนวคิดพหุปัญญา

การพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กทุกด้านอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรเข้าใจธรรมชาติ พัฒนาการและลักษณะของเด็กแต่ละวัย ตลอดจนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะเด็กแต่ละคนมีความสามารถ ความถนัด และศักยภาพที่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีการเรียนรู้และอีกทฤษฎีที่จะทำให้ครูเข้าใจเด็กมากขึ้น คือ การรู้และเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญา เพราะทฤษฎีพหุปัญญากล่าวถึง การทำงานของสมองและการอธิบายลักษณะความสามารถและความถนัดของบุคคลในแต่ละด้าน ถ้าครูสังเกตและเข้าใจความสามารถและความถนัดของเด็กในแต่ละด้านทำให้สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถและความถนัดของเด็กให้เพิ่มมากขึ้น

หลักการและที่มาของการสอนแบบพหุปัญญา

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) เป็นนักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับด้านการคิด การศึกษา ศักยภาพ ความสามารถในการตระหนักรู้ของมนุษย์ โดยได้เขียนหนังสือเรื่องกรอบแห่งจิต (Frames of Mind) ที่กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา โดย การ์ดเนอร์ มองสติปัญญาว่าเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา หรือการสร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่สังคมในแต่ละวัฒนธรรม การ์ดเนอร์ใช้ฐานความคิดจากศาสตร์ทางการคิด และสติปัญญา (Cognitive Science) และศาสตร์การทำงานของสมอง (Neuro Science) โดยให้คำจำกัดความของปัญญาคือความสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถพัฒนาความสามารถกับบริบทต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน ศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่มีอย่างหลากหลายเกิดจากสมองที่แบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วนกำหนดความสามารถเป็นเรื่องราว ทำให้มนุษย์มีปัญญาหลายๆ ด้าน ในคนๆ เดียวกัน การ์ดเนอร์เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัญญาหลายๆ ด้านนี้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligence : MI) การ์ดเนอร์ กล่าวว่า สมองของมนุษย์สามารถสร้างปัญญาได้หลายด้าน ทำให้มนุษย์สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อนได้ดี ปัญญาสามารถ

ลักษณะการจัดการชั้นเรียน

ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดไว้ในปรัชญาการศึกษา ปฐมวัย วิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือเพิ่มเติมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพหุปัญญาในหลักสูตรสถานศึกษา มีการนำแนวคิดทางพหุปัญญามาใช้ในการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องส่งเสริมพหุปัญญาให้กับเด็กได้ทุกกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน ใน 1 กิจกรรมสามารถส่งเสริมปัญญาด้านใดด้านหนึ่งหรือสามารถส่งเสริมปัญญาหลายๆด้าน เช่น การให้เด็กเล่นไม้บล็อกร่วมกับเพื่อนสามารถส่งเสริมปัญญาด้านร่างกาย ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจระหว่างบุคคล / การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การให้เด็กวาดรูปตามจินตนาการสามารถส่งเสริมปัญญาด้านร่างกาย ด้านภาษา ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจระหว่างบุคคล / การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ฯลฯ ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 กิจกรรม ภาพวาดจากก้อนเมฆ

จุดประสงค์เพื่อการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา

- ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
- ด้านมิติสัมพันธ์
- ด้านภาษา
- ด้านการเข้าใจตนเอง
- ด้านการเข้าใจระหว่างบุคคล / การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- ด้านธรรมชาติ
- ด้านตรรกะ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ให้เด็กดูก้อนเมฆ (ระวังไม่ให้เด็กดูแสงอาทิตย์) แล้วสนทนาเกี่ยวกับรูปร่างของก้อนเมฆ
2. ให้เด็กวาดภาพก้อนเมฆที่เห็นตามจินตนาการ
3. ให้เด็กแต่ละคนเล่าภาพก้อนเมฆที่เด็กวาด
4. ให้เด็กเล่าเกี่ยวกับภาพวาดของตนเอง

สื่อ

1. ก้อนเมฆ
2. กระดาษA4
3. สีเทียน

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อในการวาดภาพ (ร่างกาย)
2. สังเกตภาพวาดของเด็ก (มิติสัมพันธ์)
3. สังเกตการสนทนาเกี่ยวกับก้อนเมฆและการเล่าเรื่องจากภาพวาด

(ภาษาธรรมชาติ)

4. สังเกตการแสดงท่าทางขณะทำกิจกรรม (การเข้าใจตนเอง)
5. สังเกตการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น(การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น)
6. ตรวจสอบผลงานภาพวาด (มิติสัมพันธ์ ตรรกะ)

การนำไปใช้

1. นำไปใช้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาระที่ควรเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆ รอบตัว
2. นำไปใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์

บทบาทครู

ครูจัดกิจกรรมให้เด็กด้วยความเข้าใจเด็ก ทำให้เด็กได้พัฒนา
ประสบการณ์ของตนเองในทางบวก และสามารถแก้ไขปัญหา
ต่างๆได้อย่างสร้างสรรค์

การประเมินผล

สำหรับวิธีการประเมินผลทางพหุปัญญา ใช้วิธีการ เช่น เดียวกับการประเมินพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินด้านพหุปัญญาของเด็กมาวิเคราะห์และสรุป ซึ่งจะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมปัญญาในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ในชั้นเรียน ประเมินตามสภาพจริงขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวัน ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์การสนทนา การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ มีการบันทึกอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะสรุปว่าเด็กมีปัญหาในด้านใดที่ชัดเจน โดยมีหลักการประเมินเช่นเดียวกับหลักการพัฒนาการเด็กปฐมวัย

และ
อุปกรณ์

ที่ใช้ในบริบทของศพด.

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิง

อาจารย์พรรัก อินทามระ.(ม.ป.ป.).พหุปัญญาส่งเสริมได้.....ตั้งแต่ปฐมวัย,1-7.

eDLRU::โครงการเครือข่ายเผยแพร่ถ่ายทอดและพัฒนา.[Web Link].

สืบค้นจากedlru.dusit.ac.th

กลุ่มสดชื่น

- นางสาวญาณิศานาคทัฬหะ ศพด.บ้านดิ่งสูง 157
- นางสาวพลอยไพสิน สนใจ ศพด.เทศบาลตำบลโพธิ์ทอง 122
- นางสาวรินธรา นาสิงห์ ศพด.สุขฤทัยวังบัวสามัคคี 160
- นางสาวอำภา ทุกประพันธ์ ศพด.โรงเรียนบ้านหินหงษ์ 164
- นางสาวอัญชลี อำพันเรือง ศพด.เทศบาลบางจัก 133
- นางบุญทัน พันธุ์จันทร์ ศพด.บ้านเขาดินเหนือ 154
- นางสาวปัทมาวชิระสุตร์ ศพด.อนุบาลห้วยคตฯ 165